

Oorlog en criminaliteit

(1) De wereld wordt geteisterd door geweld en geweld. Als het om politiek gemotiveerd geweld gaat, noemen we het oorlog. Als het om economisch gemotiveerd geweld gaat, noemen we het criminaliteit. Maarten van Rossem noemde elf jaar geleden de aanslagen van Al-Qaida op de VS criminaliteit. Daar zou je dus eigenlijk de *FBI*¹⁾ op af moeten sturen in plaats van het leger, dan was ons die hele ellendige 'War on Terror' bespaard gebleven. Nu sturen we onderzeeërs naar de Somalische wateren alsof daar een zeeoorlog woedt, maar het gaat daar om piraterij en dat zou je toch eerder een vorm van criminaliteit kunnen noemen. En de missie naar Kunduz heet een politiemissie, terwijl het daar uiteindelijk om oorlog gaat. Waarmee ik weer niet wil zeggen dat de politie er alleen maar is voor criminaliteit en de krijgsmacht er alleen is voor oorlog, maar zo zijn de taken in de meeste landen toch wel zo'n beetje verdeeld. (2) Het onderscheid tussen de twee soorten geweld wordt steeds vaker losgelaten. Vooral de terroristische aanslagen op de Amerikaanse *Twin Towers* en het Pentagon in 2001, hebben voor intellectuele verwarring gezorgd, want het terrorisme was een onbegrepen vijand. Terroristen hadden politieke doelstellingen, maar gedroegen zich als boeven en hun opsporing vergde veel inlichtingenwerk en forensisch recherchewerk. (3) Niet zo scherp trekken die grens, is ook de boodschap van het *Human Development Report 2011*. Criminaliteit en oorlog gaan hand in

hand. In veel landen lossen ze elkaar gewoon af, zodat er voor de burger weinig valt te vieren als het met een van beide wat beter gaat. De tweedeling zorgt er misschien ook voor dat we aan 'oorlog' onevenredig veel aandacht schenken, maar er ook op willen bezuinigen zodra hij uit beeld raakt. Getalsmatig lijkt dat terecht, zo zou je uit het recente rapport *Global Burden of Armed Violence* kunnen concluderen. Elk jaar komen ruim vijfhonderdduizend mensen om het leven door geweld. Slechts een tiende daarvan (55.000) sterft op het slagveld of door terroristisch geweld. De grote meerderheid (396.000) wordt 'gewoon' vermoord. De rest (zo'n 75.000) legt het loodje door doodslag of bij het neerslaan van rellen.

(4) In landen als El Salvador, Guatemala en Honduras vallen nu, tijdens 'vrede', meer slachtoffers door moord en doodslag dan tijdens de jaren waarin er burgeroorlog woedde. Als je ook nog weet dat er tegenwoordig de helft minder aan oorlogen wordt gevoerd dan pakweg dertig jaar geleden, is het geen wonder, zou je zeggen, dat veel mensen voor hun 'veiligheid' nu liever blauw op straat willen dan tanks en vliegtuigen. Hier wordt de logica echter gevaarlijk. Er is overstelpend bewijs dat oorlog en criminaliteit verweven zijn, en wel zo dat het loont om nooit oorlogsland te worden, teneinde criminaliteit te vermijden.

(5) Wie in vrede investeert, krijgt welvaart en veiligheid op straat er gratis bij. Sowieso kennen fragiele

85 staten veel meer criminaliteit dan goedbestuurde staten. In bijna alle fragiele staten kwam volgens het *Human Development Report 2011* ook zwaar burgeroorlogsgeweld voor.

90 Twee derde van alle 500.000 doden valt in maar 58 landen, een kwart in zelfs maar veertien landen. De misdaad krijgt er de kans om via corruptie, infiltratie of zelfs overname
95 van de officiële machtsposities aan de touwtjes te trekken.

(6) Eenmaal in de greep van fragiliteit en misdaad zitten landen gevangen in een fatale kringloop. Een halve
100 eeuw geleden was de helft van de burgeroorlogen die wereldwijd uit-

braken 'nieuw', nu zijn negen van de tien oorlogen aflevering zoveel uit een haast niet te stoppen reeks. De
105 cijfers bewijzen onverbiddelijk dat deze staten minder buitenlandse investeringen en ontwikkelingshulp aantrekken, na burgeroorlogen tot twintig jaar terugvallen in economische ontwikkeling, veel slechter
110 scoren in het realiseren van de millenniumdoelstellingen²⁾, zakken op mensenrechtenlijstjes en economisch niet meer aantrekkelijk zijn voor ons.
115 Kortom, steeds meer falen. De les is: veiligheid exporteren is verstandig, goed tegen *elk* geweld en we worden er zelf niet slechter van.

naar: Ko Colijn

uit: Vrij Nederland, 15 september 2012

Ko Colijn (1951) is bijzonder hoogleraar Internationale betrekkingen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en directeur van het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen Clingendael.

noot 1 *FBI (Federal Bureau of Investigation)* is een Amerikaans onderzoeksbureau dat zich bezighoudt met het opsporen en bestrijden van allerlei vormen van criminaliteit.

noot 2 De millenniumdoelstellingen, vervat in de zogeheten *United Nations Millennium Declaration*, richten zich op het uitbannen van wereldwijde armoede. De regeringsleiders van 189 landen hebben aangegeven deze doelstellingen te willen realiseren voor 2015. Met regelmaat wordt over de vorderingen gepubliceerd.

Tekst 5 Oorlog en criminaliteit

In alinea 1 worden twee criteria besproken om te bepalen of iets oorlog is of criminaliteit.

2p **32** Welke twee criteria zijn dat?

Alinea 4 en 5 bevatten samen een redenering. Geef deze redenering weer in onderstaand schema. Een deel van deze redenering is al opgenomen in onderstaand schema.

4p **33** Neem het schema over en vul de ontbrekende gegevens aan.

Voorlopig standpunt	< al gegeven> Het is beter veel politie op straat te hebben dan tanks en vliegtuigen.
Argument 1	
Argument 2	
Voorbehoud	
Argument bij het voorbehoud	
Conclusie	< al gegeven> Wie in vrede investeert, krijgt welvaart en veiligheid op straat er gratis bij.

In alinea 6 is sprake van een fatale kringloop.

2p **34** Geef deze fatale kringloop weer. Baseer je antwoord op alinea 6. Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 30 woorden.

De tekst eindigt met de conclusie: "we worden er zelf niet slechter van". (regels 117-118)

1p **35** Hoe wordt deze conclusie onderbouwd?

- A Oorlogslanden doen de inspanningen voor de mensenrechten teniet.
- B Oorlogslanden kunnen andere landen meeslepen in hun conflicten.
- C Oorlogslanden zijn economisch gezien niet aantrekkelijk voor ons.
- D Via oorlogslanden beïnvloeden criminelen de buitenlandse politiek.

De essentie van de tekst is samen te vatten aan de hand van de volgende twee vragen:

- 1 Waarom is het beter om geen onderscheid te maken tussen oorlog en criminaliteit?
- 2 Waarom en hoe zou de aandacht verlegd moeten worden?

3p **36** Geef deze samenvatting. Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je samenvatting niet meer dan 50 woorden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.